

ESKİ DEPREM VERGİLERİNİN HESABI DAHA VERİLEMEDİ

Şirketlere yeni deprem vergisi geldi

Maliyeti kimi araştırmalara göre 100 milyar doları aşacak Kahramanmaraş merkezli deprem felaketinin yaralarının sarılması amacıyla kaynak arayışını sürdüren hükümet, bağışların ardından Kurumlar Vergisi mükellefleri için vereceği ek vergi getirdi. TBMM Genel Kurulu'nda gece yarısı önerisiyle getirilen ek vergi, şirketlerin 2022 yılı gelirleri için verecekleri beyannamelelerinde indirim konusu yapılan indirim ve istisnalar üzerinden yüzde 10 oranında tahsil edilecek.

Kurumlar vergisi mükellefleri tarafından 2022 yılına ilişkin kurumlar vergisi beyanamesinde gösterilmek suretiyle, kurum kazancından indirim konusu yapılan istisna ve indirim tutarları ile indirimli kurumlar vergisine tabi matrahları üzerinden, dönem kazancı ile ilişkilendirilmeksizin yüzde 10 oranında; kurumlar vergisi istisnaları ile yurtdışından elde edilen ve en az yüzde 15 oranında vergi yükü taşıdığı tevsik edilen istisna kazançlar üzerinden ise yüzde 5 oranında tek seferlik ek vergi alınacak.

Hesaplanacak ve bu verginin ilk taksiti kurumlar vergisinin ödeme süresi içinde, ikinci taksiti bu süreyi takip eden dördüncü ayda ödenecek. Hesaplanan söz konusu vergi,

gider ve indirim olarak dikkate alınmayacak; kurumlar vergisi, geçici vergi ve tevkif suretiyle kesilen vergiler ile varsa yurt dışında ödenen vergiler dahil hiçbir vergiden mahsup edilmesine imkan tanınmayacak. Söz konusu verginin, ilk taksiti kurumlar vergisi ödeme süresi içinde, ikincisi ise bu süreyi takip eden dördüncü ayda olmak üzere iki taksitte ödenecek.

100 milyar lira ödeyecekler

Kurumlar Vergisi mükellefleri olan şirketlere getirilen ek verginin miktarı da belli oldu. Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı Mehmet Arabacı, şirketlerin istisna ve indirimlerinin kaldırılması yoluyla şirketlerin bir defaya mahsus olarak ödeyeceği ek vergi tutarının 100 milyar lira civarında olduğunu söyledi.

Afet Yeniden İmar Fonu'nun kurulmasını öngören yasa teklifinin görüşmeleri sırasında TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'na açıklamalarda bulunan Arabacı, Kurumlar Vergisi mükellefleri şirket sayısının 1 milyon civarında olduğunu, ek vergi alınacak 22 şirketin ise daha çok büyük ölçeklilerden oluştuğunu bildirdi.

1 MİLYONDAN FAZLA KONUT YAPILABİLİRDİ

● Türkiye'nin yaşadığı her büyük depremden sonra kamuoyunda 'deprem vergisi' adıyla bilinen Özel İletişim Vergisi'nin (ÖİV) nereye harcandığı sorusu gündeme geliyor. Kahramanmaraş merkezli ve 10 il yitken 100 yılın en büyük deprem felaketinin ardından akıllara yine aynı soru geldi: "1999'dan beri toplanan deprem vergileri ne oldu, nerede kullanıldı?"

Özel İletişim Vergisi'nin (ÖİV) nereye harcandığı net olarak bilinmiyor. 644 kişinin hayatını kaybettiği Van depremi sonrasında dönemin Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, toplanan paraların eğitim, duble yollar, sağlık harcamalarında kullanıldığını açıklamıştı. 30 Ekim 2020'de İzmir'de yaşanan deprem felaketinden sonra da yine dönemin Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan da 'Hazine birliği' ilkesini hatırlatarak, "Herhangi bir gidere harcanmış olabilir" açıklamasında bulunmuştu. Türkiye'yi sarsan 17 Ağustos 1999

depremin ardından ekonomik kayıpları gidermek için "geçici" olarak uygulanmaya başlanan ve 2002'den itibaren de kalıcı hale getirilen deprem vergilerinden bugüne kadar elde edilen gelir 88 milyar liraya ulaştı. 21 yıldır, cep telefonu, internet, bankacılık işlemleri, Spor Toto, Millî Piyango, uçak biletleri, gümrük ve pasaport işlemleri gibi birçok konuda deprem vergisi ödüyoruz. Bu paralar ile binaların güçlendirilmesi ve tüm Türkiye'de deprem güvenliğinin sağlanması gerekiyordu.

Deprem vergileri kadar her imar affında bütçeye gelir sağlanıp o günün kurtarıldı. Ama bu yanlışla deprem veya doğal afet esnasında canların yok olmasına sebep oldu. Uzmanların hesaplamasına göre, bugüne kadar toplanan vergiler konutlar için ayrılmış olsaydı, artan konut üretim maliyetlerine rağmen 96 metrekare büyüklüğünde 1 milyondan fazla orta sınıftaki konut inşa edilebilirdi.

"YENİ YATIRIM PLANLARINI ETKİLER, YATIRIMLAR ÜLKE DIŞINA ÇIKABİLİR"

● TÜRMOB Genel Başkanı Emre Kartaloğlu, zorlu süreçte herkesin elini taşın altına koymasının gerektiğini belirterek, geçmişe dönük vergi getirme yerine, modern vergileme ilkelerine uygun olarak modern vergileme daha uygun olacağını söyledi. Kartaloğlu, düzenlemeyle özellikle yatırım yapmaları teşvik edilen girişimcilere kazançlarının vergiden istisna olacağı belirtilmesine rağmen, verilen bu imkanların ek vergi adı altında geri alınması anlamına geldiğinin altını çizdi. Düzenlemenin bu kısmının önümüzdeki dönemdeki yatırım kararlarına da olumsuz etki yapabileceği uyarısında bulunan Emre Kartaloğlu, "Hatta var olan bazı yatırımcılarımızın bir kısım yatırımlarını ülke dışına dahi çıkartabilmesi riskini barındırdığını düşünüyorum" diye konuştu.

Gelir Vergisi mükelleflerinin kapsama alınmadığı dile getiren Kartaloğlu, "Oysa ki bireysel geliri önemli tutarları bulan bazı Gelir Vergisi mükellefleri için (Örneğin: önemli bir tutarın üzerinde faiz geliri elde edenler) de ince bir çalışmayla kapsama alınabilir ve toplumun tüm kesiminin sürece dahil olması sağlanabilirdi" önerisinde bulundu. Bu durum şirketleşme ve kurumsallaşma sürecini de olumsuz etkileyeceğinin altını çiziyor Kartaloğlu, bazı kazançların ek vergiye tabi tutulurken, bazılarının tutulmamasının önemli tartışmalara yol açabileceğini ifade etti. Emre Kartaloğlu, KKM kazançları vergiye tabi tutulmazken, yatırım teşviklerine getirilen ek verginin izahında zorlandığını vurguladı ve "Oyun başladıktan sonra oyun kurallarının değiştirilmemesi genel kabul edilen bir prensiptir" diye konuştu.

TÜSİAD: Adaletsiz

Ek vergi iş dünyasında tepki ile karşılandı. Vergiyi "zorunlu bir bağış" olarak yorumlayan iş insanları deprem için zaten bağış yaptıklarını hatırlatarak "Zaten firmalarımızın çok büyük ve güçlü finansal yapıları yok. Depreme de çok büyük maddi yardımlar yaptılar ve mali tabloları zora düşmüştü. Bu vergi kurumların mali tablosu iyice sarsacak. Biz insani olarak üzerimize düşeni fazlasıyla yaptık şimdi devletin payını da üstleniyoruz" yorumunu yaptı.

Türk Sanayici ve İş İnsanları Demeği (TÜSİAD) Başkanı Orhan Turan, sayılan 1 milyon üzerinde olan Kurumlar Vergisi mükelleflerinden geçici vergi alınması yerine 22 bin civarındaki kurumlar vergisi teşviki almış mükelleften kesinti yapılmasının "adaletsiz" olduğunu savundu.

Turan, kamu finansman ihtiyacının kamu gelirlerine zaten en yüksek katkıyı yapan kurumsal şirketlerden geçmiş dönem işlemleri baz alınarak karşılanmak istenmesinin öngörülebilirlik ilkesi açısından sıkıntılı ve vergi tabanı açısından adaletsiz olduğunu düşündüklerini kaydetti. Turan, deprem nedeniyle ortaya çıkan ek harcama ihtiyacı, eğer vergi geliri artışı ile karşılanacaksa örneğin geçici kurumlar vergisi oranı artışı gibi ada-

letli bir yöntemle karşılanmasının daha uygun olacağını kaydetti. Mevcut durumda kurumların yerel ve global koşullar nedeniyle finansal kaynaklara erişim sıkıntısı yaşadığını hatırlatan Turan, "EYT düzenlemesinin getirdiği yükü karşılamaya çalışırken, bu kez de 2022 yılı kazançlarındaki istisna ve indirimlerinin üzerinden ek vergi yükü ile karşılamaya bırakılmakta" dedi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan depremle ilgili getirilen yeni vergisel tedbirlerle ilişkin açıklamasında, bu yükün üstesinden ancak toplumun tüm kesimlerinin ortak paylaşılabileceği bir fedakarlıkla kalkılabileceğini belirtti. Bahçivan, "Ancak içinde bulunduğumuz olağan üstü şartların hassasiyetini kabul etmekte birlikte; depremin ağır yükü için akla gelen ilk kaynağın, geriye dönük ve de özellikle nitelik artırıcı yatırım fikir ve projelerin desteklenmesi amacıyla söz verilmiş, taahhüt edilmiş yatırım teşviklerinin gelmesi üzüntü vericidir. Bu tür geçmiş taahhütlere dönük uygulamalar, sadece bugün değil gelecekte de farklı projeleri hayata geçirme planları yapan nitelikli yatırımcıların yatırım istahını olumsuz etkileyecektir. Buna ek olarak yeni düzenleme, EYT ödemeleri ile birlikte kaynak oluşturmada zorlanan şirketlere öngörülemeyen yeni zorluklar getirecektir" dedi.